

بررسی مبانی قانونی واگذاری سهام عدالت

کد موضوعی: ۲۲۰

شماره مسلسل: ۹۹۲۹

آبان ماه ۱۳۸۸

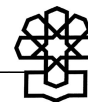

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۱	مقدمه
۲	۱. واگذاری سهام عدالت و اهداف آن
۶	۲. روند شناسایی مضمولان، واگذاری سهام و پرداخت سود سهام عدالت
۱۳	۳. مبانی قانونی واگذاری سهام عدالت و پرداخت سود آن
۱۴	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۱۶	پیوست‌ها
۲۷	منابع و مآخذ

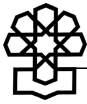
بررسی مبانی قانونی واگذاری سهام عدالت

چکیده

براساس سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی، دولت مکلف شده است بخشی از سهام خود در شرکت‌های صدر اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی را در قالب سهام عدالت بین اقشار مختلف مردم توزیع نماید. هدف اصلی از این طرح، توزیع متعادل ثروت در جامعه، تسریع در روند خصوصی‌سازی، افزایش کارایی، تقویت بنیه اقتصادی جامعه و ... بوده است. در این راستا تاکنون طی سه مرحله، در مجموع ۴۸۹۱۵۰۲۰ نفر از مشمولان این طرح شناسایی و از این تعداد، حدود ۸۸/۳ درصد در تعاونی‌های عدالت شهرستانی ثبت‌نام کرده‌اند. تا پایان تیرماه ۱۳۸۸ نیز، بخشی از سهام دولت در ۵۶ شرکت (۲۳ شرکت بورسی و بقیه غیربورسی) به افراد واجد شرایط واگذار شده است. برای کل سهام واگذار شده، حدود ۱۴۶۰۶ میلیارد ریال سود توزیع شده و مبلغی در حدود ۳۹۰۰۰ میلیارد ریال نیز جزء تعهدات دولت برای توزیع سود سهام می‌باشد. بررسی‌ها نشان می‌دهد پس از تصویب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی، دولت به فرآیند اعطای سهام عدالت مبانی قانونی بخشیده است و قبل از تصویب این قانون، صرفاً بر مبنای سیاست‌های ابلاغی و نامه مقام معظم رهبری، دستورالعمل‌هایی را تهیه و نسبت به توزیع این سهام اقدام کرده است.

مقدمه

رشد اقتصادی در کشورها فقط معطوف به افزایش درآمد ملی یا درآمد سرانه است، اما توسعه اقتصادی، علاوه بر افزایش درآمد، شاخص‌های متعدد دیگری را در برمی‌گیرد که تمام آنها به نوعی به بهبود کیفیت زندگی اجتماعی انسان‌ها توجه دارند. یکی از مهمترین شاخص‌های توسعه، توزیع عادلانه ثروت و درآمد بین افراد جامعه است. طی دهه‌های گذشته، دولت‌ها برای دستیابی به اهداف توسعه و حداکثر کردن رفاه اجتماعی، شرکت‌های دولتی متعددی را ایجاد کرده‌اند، ولی بروز مشکلاتی در این زمینه، نظیر عملکرد نامطلوب اقتصادی - مالی این شرکت‌ها، نبود توجیه فنی اقتصادی و مالی برای دخالت دولت در برخی از فرآیندهای تولید و محدودیت مالی - اقتصادی

دولت برای اداره و تصدی فعالیت‌ها، اجرای سیاست خصوصی‌سازی در بخش شرکت‌های دولتی را اجتناب‌ناپذیر کرده است.

در کشورهای مختلف برای اجرای این سیاست، روش‌های مختلفی دنبال شده است. در کشور ما نیز دولت در این راستا در حال واگذاری درصدی از سهام شرکت‌های دولتی در قالب طرح توزیع سهام عدالت به بخش زیادی از افراد جامعه و اقشار کم درآمد است. هدف از اجرای این طرح، علاوه بر خصوصی‌سازی مردمی، جلوگیری از ایجاد شکاف‌های درآمدی میان اقشار مختلف جامعه و کمک به توزیع عادلانه‌تر مالکیت، ثروت و در پی آن درآمد در کشور عنوان شده است. با در نظر گرفتن این نکته که این طرح با جدیدت تمام در سراسر کشور در حال اجراست، در حال حاضر پرداختن به نقاط قوت و یا ضعف آن جایگاهی ندارد. با این حال در این گزارش سعی شده است با استناد به مصوبات و آیین‌نامه‌ها، مبانی قانونی واگذاری این سهام و پرداخت سود آن به اختصار مورد بررسی قرار گیرد.

۱. واگذاری سهام عدالت و اهداف آن

به دنبال ابلاغ سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی از سوی مقام معظم رهبری به سران قوا، ریاست‌جمهور محترم طی نامه‌ای به رهبر معظم انقلاب اسلامی، خواستار تخصیص بخشی از سهام شرکت‌های قابل واگذاری موضوع سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی به اقشار کم‌درآمد جامعه شد. مقام معظم رهبری نیز در تاریخ ۱۳۸۵/۴/۱۲ با اختصاص حداکثر ۴۰ درصد از سهام صدر اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی به شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی متشکل از تعاونی‌های شهرستانی در قالب سهام عدالت به صورت اقساطی به مردم موافقت نمودند. البته این حکم، در مورد دو دهک پایین درآمدی، ۵۰ درصد تخفیف در قیمت سهام واگذاری موضوع سهام عدالت با دوره تقسیط ده‌ساله را مجاز کرده است. همچنین در این حکم، مقام معظم رهبری بر شناسایی افراد واقع در دو دهک پایین درآمدی، از طریق سازوکارهای علمی دقیق تأکید کرده‌اند و روستاییان را مورد توجه ویژه قرار داده‌اند. ضمناً ایشان تأکید نموده‌اند، اجرای این طرح، نباید موجبات افزایش یا تداوم تصدیگری‌های دولت در شرکت‌های مشمول واگذاری گردد و نیز لازم است قیمت سهام در بورس تعیین شود. در اصل، طرح واگذاری سهام عدالت، به عنوان روشی برای تحقق یکی از راه‌های خصوصی‌سازی در عین رعایت عدالت اجتماعی است.

یکی از آثار منفی واگذاری شرکت‌های دولتی به بخش خصوصی از طریق روش‌های معمول و

متداول آن، ناعادلانه‌تر شدن توزیع ثروت و در نتیجه آن توزیع درآمد در جامعه است. در روش‌های متداول خصوصی‌سازی، معمولاً سهام، سرمایه یا دارایی شرکت‌های دولتی فقط به بخشی از مردم منتقل می‌شود. این گروه به‌طور عمده از اقشار توانمند جامعه هستند که توانایی خرید سهام و مشارکت در طرح‌های سرمایه‌ای دولت را دارند. تجربه نشان می‌دهد در اغلب جوامع، معمولاً با اجرای سیاست خصوصی‌سازی، توزیع ثروت و درآمد به‌دلیل انباشت درآمد حاصل از نگهداری سهام در دست عده‌ای خاص، ناعادلانه‌تر شده است. امروزه در بسیاری از کشورهای جهان حدود ۱۰ درصد از مردم بیش از ۷۰ درصد مالکیت ثروت جامعه را در اختیار دارند. به همین دلیل در بعضی از کشورهای در حال توسعه برای حل این معضل سعی شده است از روش‌های دیگری غیر از روش‌های متداول خصوصی‌سازی استفاده شود.^۱

در این رابطه یکی از راه‌حل‌هایی که استفاده شد، اجرای خصوصی‌سازی انبوه بود. برای جلوگیری از ایجاد شکاف درآمدی میان اقشار مختلف جامعه و کمک به توزیع عادلانه‌تر مالکیت، ثروت و در پی آن درآمد در کشور، می‌توان با اجرای برنامه توزیع سهام (که یکی از روش‌های مهم خصوصی‌سازی انبوه است)، ضمن افزایش برابری فرصت‌ها از طریق برابری در مالکیت، زمینه دستیابی به عدالت اجتماعی همراه با توسعه اقتصادی و بهینه کردن اندازه دولت را فراهم کرد.

برنامه توزیع سهام، در کشورهای نظیر جمهوری چک، مغولستان، لهستان و روسیه به شیوه‌های مختلفی اجرا شده که برای سیاستگذاران سایر کشورها نیز بسیار جذاب بوده است.^۲ زیرا در این روش می‌توان به سرعت و با سهولت بیشتری نسبت به سایر روش‌های خصوصی‌سازی، تعداد زیادی از بنگاه‌های دولتی را که برای بیشتر سرمایه‌گذاران جاذبه‌ای ندارد، واگذار کرد. این روش اغلب در شرایطی که سرعت اجرای برنامه خصوصی‌سازی مورد توجه بوده و همچنین سیاستگذاران به‌دلایل اجتماعی و سیاسی تمایل داشته‌اند مالکیت به‌صورت گسترده‌تری، توزیع و منافع خصوصی‌سازی براساس سهام به وسیله توزیع گواهی‌ها یا برگه‌هایی بین مشارکت‌کنندگان اجرا شود، انجام شده است.

برخلاف روش‌های سنتی خصوصی‌سازی، برنامه توزیع سهام، به دولت‌ها برای عادلانه‌تر کردن توزیع ثروت در جامعه کمک می‌کند. دولت‌ها می‌توانند از طریق انتشار سهام و با اعمال تخفیف روی برگه‌های یاد شده موجب افزایش ثروت طبقات محروم جامعه شوند. تأثیر توزیع سهام روی درآمد افراد جامعه در بیشتر کشورها قابل توجه بوده است. برای مثال در جمهوری چک و

۱. احمد کابلی‌زاده، خصوصی‌سازی مردمی، کارآیی همراه با عدالت، ۱۳۸۴.

۲. همان.

مغولستان، ارزش بازاری سهام توزیع شده میان افراد جامعه معادل نیمی از درآمد سرانه آن کشورها بوده است. در جمهوری کره نیز در پی برنامه عرضه عمومی، تخفیف‌های بسیاری در خرید سهام به گروه‌های کم درآمد اعطا شد.

در هر حال، هدف اصلی از اجرای برنامه توزیع سهام عدالت در کشور ما به نوعی برقراری عدالت اجتماعی و حمایت از طبقات محروم جامعه، در کنار افزایش کارآیی بنگاه‌های اقتصادی است. در مجموع دولت هفت هدف را از اجرای طرح توزیع سهام عدالت دنبال می‌کند، که این اهداف عبارتند از:

۱-۱. اهداف اجرای طرح

- افزایش ثروت و ایجاد درآمد دائمی برای خانوارهای نیازمند،
- توزیع متعادل ثروت در جامعه،
- تسریع در روند خصوصی‌سازی،
- اصلاح ساختار و مدیریت شرکت‌ها،
- افزایش کارآیی بنگاه‌های دولتی واگذار شده،
- تقویت بنیه اقتصادی جامعه و رشد پس‌انداز عمومی،
- ترویج فرهنگ سهام‌داری و اتکای بیشتر مردم به دارایی‌های مالی.

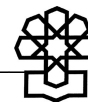
۱-۲. ارکان اجرای طرح

در اجرای طرح توزیع سهام عدالت، هیئت وزیران، ستاد مرکزی توزیع سهام عدالت، هیئت واگذاری، سازمان خصوصی‌سازی، وزارت تعاون، ستادهای استانی، شرکت کارگزاری سهام عدالت (درحال انحلال)، شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی (۳۰ شرکت)، شرکت‌های تعاونی عدالت شهرستانی (۳۴۰ شرکت)، ارکان اجرای طرح هستند.

هیئت وزیران: تصویب آیین‌نامه‌ها و مصوبات مورد نیاز اجرای طرح، همچنین تصویب فهرست سهام و شرکت‌های قابل واگذاری و برنامه زمانبندی واگذاری برعهده هیئت وزیران است.

ستاد مرکزی توزیع سهام عدالت: سیاستگذاری اجرای طرح توزیع سهام عدالت، تصویب اولویت‌های مشمولین و استان‌ها در اجرای طرح توزیع سهام عدالت، تعیین نحوه تشکیل و وظایف ستادهای استانی و نظارت بر عملکرد آنها و ... برعهده ستاد مرکزی توزیع سهام عدالت است.

هیئت واگذاری: تأیید سهام و شرکت‌های قابل واگذاری متضمن برنامه زمانبندی و نیز تصویب شیوه‌های قیمت‌گذاری سهام، تخفیف‌ها و چگونگی پرداخت قیمت توسط خریداران و ...

برعهده هیئت واگذاری است.

سازمان خصوصی سازی: طراحی اهداف، ارکان، مأموریت و شرح وظایف ارکان، ساختارها، فرآیند، نظام‌ها و روش‌ها، طراحی مجدد برنامه‌ها، زمانبندی و ریز فعالیت‌های اجرای طرح، هماهنگی با دستگاه‌های اجرایی، سازمان‌ها و سازوکارهای حمایتی و ستادهای استانی در جهت اجرای طرح، برعهده این سازمان است. همچنین جمع‌آوری اطلاعات، تشکیل بانک اطلاعاتی حاوی اطلاعات مالی، سازمانی و مدیریتی شرکت‌های دولتی، انجام بررسی‌ها و مطالعات لازم جهت آماده‌سازی سهام شرکت‌های دولتی برای واگذاری و ... برعهده سازمان خصوصی سازی است.

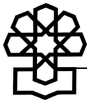
وزارت تعاون و اداره کل تعاون استان‌ها: ثبت و راه‌اندازی شرکت‌های تعاونی عدالت شهرستانی، نظارت بر انتخاب نمایندگان اعضای تعاونی‌ها، همکاری با سازمان خصوصی سازی در اجرای طرح، وضع ضوابط، دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌ها در حوزه مرتبط با تعاونی‌ها، بررسی و ارزیابی عملکرد مسائل مربوط و مشکلات تعاونی‌ها و ... برعهده وزارت تعاون و اداره کل تعاون استان‌هاست.

ستادهای استانی: پیگیری تشکیل و راه‌اندازی سازوکارهای شناسایی مشمولان طرح، مدیریت جمع‌آوری اطلاعات مشمولان طرح، دریافت و جمع‌بندی اطلاعات مشمولان در سطح استان و کنترل، بازبینی و تأیید اطلاعات مشمولان، ارسال فراخوان به افراد مشمول طرح برای عضویت در تعاونی‌های عدالت و ... برعهده ستادهای استانی است.

شرکت کارگزاری سهام عدالت (در حال انحلال): وظایف این شرکت شامل؛ انجام کلیه امور واسطه‌گری مالی (از انجام خدمات کارگزاری تا پذیره‌نویسی اوراق بهادار)، انجام هر گونه عملیات و خدمات مالی و تسهیلات بازرگانی، جمع‌آوری وجوه فروش اقساطی و همچنین تبدیل سبد انواع سهام و اگذار شده به سهم واحد و واگذاری سهام شرکت واسط به شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی از وظایف شرکت کارگزاری سهام عدالت بوده است.

شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی: شرکت‌هایی که با عضویت (سهام‌داری) شرکت‌های تعاونی عدالت شهرستانی هر استان (به صورت سهامی خاص قابل تبدیل به سهامی عام) در قالب قانون تجارت تشکیل و اداره می‌شوند. وظایف این شرکت‌ها، دریافت سهام عدالت، بازپرداخت اقساط سهام مزبور و توزیع سود این سهام در میان اعضاست.

شرکت‌های تعاونی عدالت شهرستانی: شرکت‌هایی که با عضویت مشمولان طرح توزیع سهام عدالت در هر شهرستان تشکیل می‌شوند و وظایف ارائه خدمات به اعضا و کمک به ایفای نقش در اداره شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی را برعهده دارند.

۳-۱. روش اجرای طرح

روش اجرای طرح توزیع سهام عدالت به این ترتیب است که سازمان خصوصی‌سازی، سهام قابل واگذاری مصوب دولت (حداکثر تا سقف چهل درصد (۴۰٪) از مجموع ارزش سهام بنگاه‌های قابل واگذاری در هر بازار موضوع گروه (۲) ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی) را براساس مصوبه هیئت واگذاری به شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی متناسب با تعداد سهام‌داران شرکت‌های تعاونی عدالت شهرستانی هر استان واگذار می‌کند.

البته شرکت‌های مورد واگذاری فقط از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس هستند و مبنای قیمت‌گذاری سهام این شرکت‌ها نیز، بهای فروش نقدی سهام غیربلوکی است. ضمناً سهام مورد واگذاری بابت مشمولان دو دهک پایین درآمدی شامل احتساب ۵۰ درصد تخفیف در بهای واگذاری و به صورت اقساط ده‌ساله است و مشمولین دهک‌های سوم الی ششم نیز صرفاً از مزایای تقسیط حداکثر ده‌ساله واگذاری سهام برخوردار خواهند بود.

ذکر این نکته نیز ضروری است که سازمان خصوصی‌سازی از طریق انعقاد قراردادی با شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی که ضمانت اجرایی لازم در آن پیش‌بینی شده است، نسبت به فروش سهام متعلق به دولت و شرکت‌های دولتی به این شرکت‌ها اقدام می‌نماید.

۲. روند شناسایی مشمولان، واگذاری سهام و پرداخت سود سهام عدالت

۱-۲. شناسایی مشمولان

آمار و اطلاعات جدول ۱ مراحل و میزان شناسایی مشمولان طرح توزیع سهام عدالت را نشان می‌دهد. این آمار و اطلاعات حاکی از آن است که در مرحله اول، مددجویان نهادهای حمایتی (کمیت‌ه امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی و ...)، در مرحله دوم، روستاییان و عشایر، در مرحله سوم، شاغلین و بازنشستگان، در مرحله چهارم، ایثارگران و در مراحل بعدی، زنان کارگر، سرپرست خانوار، خدام مساجد و امام‌زاده‌ها و ... جهت دریافت برگه‌های سهام عدالت شناسایی شده‌اند.

طی این مراحل، مجموعاً اطلاعات ۴۸۹۱۵۰۲۰ نفر مشمول دریافت شده که از این تعداد، برای ۴۱۲۰۹۵۲۲ نفر مشمول، دعوت‌نامه صادر و بین تمامی آنها توزیع شده است.^۱ از تعداد دعوت‌نامه‌های توزیع شده، تنها ۳۶۴۰۷۳۱۹ نفر یعنی حدود ۸۸/۳ درصد از مشمولان در تعاونی‌های عدالت شهرستانی ثبت‌نام کرده‌اند.

۱. اختلاف بین رقم اطلاعات دریافت شده و رقم دعوت‌نامه‌های صادر شده به دلیل همپوشانی بین آمار و اطلاعات نهادهای مختلف می‌باشد که آن هم به دلیل عضویت این مشمولان به‌طور هم‌زمان در چند نهاد حمایتی بوده است.

جدول ۱. گزارش کلی از وضعیت مشمولین (به تفکیک جامعه هدف و مراحل انجام کار)

جامعه هدف	تعداد نفرات			
	دریافت اطلاعات شناسایی	صدور دعوت نامه	توزیع دعوت نامه	ثبت نام در ثبت نام
مرحله اول (مدد جویان نهادهای حمایتی)	۱۳۰۰۵۷۵۸	۸۶۲۷۰۲۸	۸۶۲۷۰۲۸	۶۹۹۳۸۶۰
مرحله دوم (روستاییان و عشایر)	۱۸۱۰۱۳۹۸	۱۷۱۰۹۷۴۷	۱۷۱۰۹۷۴۷	۱۶۰۲۴۸۰۶
مرحله سوم (شاغلین و بازنشستگان)	۱۵۱۳۲۶۴۳	۱۳۸۷۸۷۲۸	۱۳۸۷۸۷۲۸	۱۲۰۴۸۶۸۵
مرحله چهارم (ایثارگران)	۲۲۸۹۸۶۳	۱۳۳۹۴۸۴	۱۳۳۹۴۸۴	۱۱۴۰۰۰۶
سایر مراحل	۳۸۵۳۵۸	۲۵۴۵۳۵	۲۵۴۵۳۵	۱۹۹۹۶۲
جمع کل	۴۸۹۱۵۰۲۰	۴۱۲۰۹۵۲۲	۴۱۲۰۹۵۲۲	۳۶۴۰۷۳۱۹

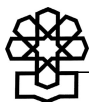
مأخذ: ستاد توزیع سهام عدالت، مهرماه ۱۳۸۸.

۲-۲. واگذاری سهام عدالت

آمار و اطلاعات جدول ۲ وضعیت سهام شرکت‌های واگذار شده در طرح توزیع سهام عدالت را نشان می‌دهد. این آمار و اطلاعات حاکی از آن است که درصدی (بین یک تا پنجاه درصد) از سهام تعداد ۵۶ شرکت مورد واگذاری در طرح مزبور، به سهام عدالت اختصاص یافته است. نام شرکت‌ها، وضعیت عرضه آنها (بورسی یا غیربورسی) و درصد سهام واگذار شده آنها در طرح توزیع سهام عدالت در این جدول آمده است.

ذکر این نکته ضروری است که علیرغم تکلیف ماده (۵) آیین‌نامه اجرای توزیع سهام عدالت^۱، مبنی بر اینکه شرکت‌های واگذار شده در این طرح فقط از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تعیین می‌شوند، اما مشاهده می‌شود که بازار عرضه تعداد ۲۷ شرکت از شرکت‌های واگذار شده، غیربورسی بوده و دلیل آن هم این است که این شرکت‌ها قبل از تصویب آیین‌نامه اجرای طرح توزیع سهام عدالت (مصوب ۱۳۸۷/۱۱/۲۷) واگذار شده‌اند.

۱. ماده (۵) آیین‌نامه اجرای توزیع سهام عدالت (مصوب ۱۳۸۷/۱۱/۲۷): شرکت‌های مورد واگذاری فقط از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تعیین می‌شوند. مبنای قیمت‌گذاری سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس، بهای فروش نقدی سهام غیربلوکی است که مطابق با آیین‌نامه جزء ۳ بند «الف» ماده (۴۰) قانون توسط سازمان خصوصی‌سازی تعیین می‌شود و به تصویب هیئت واگذاری می‌رسد.

جدول ۲. وضعیت سهام شرکت‌های واگذار شده در طرح توزیع سهام عدالت^۱

ردیف	نام شرکت	وضعیت عرضه	درصد مالکیت سهام عدالت	ردیف	نام شرکت	وضعیت عرضه	درصد مالکیت سهام عدالت
۱	ایرالکو	بورسی	۳۰	۲	ایران خودرو	بورسی	۱
۳	بانک تجارت	بورسی	۴۰	۴	بانک صادرات ایران	بورسی	۴۰
۵	بانک ملت	بورسی	۳۰	۶	پارس سوئیچ	بورسی	۴۵/۵۰
۷	پالایش نفت آبادان	غیربورسی	۳۰	۸	پالایش نفت بندرعباس	غیربورسی	۳۰
۹	پالایش نفت تهران	غیربورسی	۳۰	۱۰	پالایش نفت شانزند اراک	غیربورسی	۳۰
۱۱	پالایش نفت شیراز	غیربورسی	۳۰	۱۲	پالایشگاه نفت کرمانشاه	غیربورسی	۳۰
۱۳	پالایشگاه نفت لاوان	غیربورسی	۳۰	۱۴	پالایش نفت اصفهان	بورسی	۳۰
۱۵	پالایش نفت تبریز	غیربورسی	۳۰	۱۶	پتروشیمی ارومیه	غیربورسی	۳۰
۱۷	پتروشیمی بندر امام	غیربورسی	۳۰	۱۸	پتروشیمی بوعلی سینا	غیربورسی	۳۰
۱۹	پتروشیمی بیستون	غیربورسی	۳۰	۲۰	پتروشیمی تبریز	غیربورسی	۱۰
۲۱	پتروشیمی خوزستان	غیربورسی	۳۰	۲۲	پتروشیمی شهید تندگویان	غیربورسی	۱۰
۲۳	پتروشیمی فجر	غیربورسی	۳۰	۲۴	پتروشیمی جم	غیربورسی	۱۵
۲۵	پتروشیمی مارون	غیربورسی	۳۰	۲۶	پست بانک	غیربورسی	۲۵
۲۷	چادرملو	بورسی	۲۰/۷۱	۲۸	حمل و نقل پتروشیمی	بورسی	۲۹
۲۹	ساختمان سد و تأسیسات آبیاری سایبر	غیربورسی	۴۸/۶۲	۳۰	سایپا	بورسی	۰/۹۳
۳۱	سرمایه‌گذاری توسعه صنعتی ایران	بورسی	۲۳/۳۶	۳۲	سرمایه‌گذاری رنا	بورسی	۴/۵۰
۳۳	سیمان داراب	بورسی	۵۰	۳۴	سیمان دشتستان	بورسی	۳۴
۳۵	شهر صنعتی البرز	غیربورسی	۲۳/۱۶	۳۶	شهر صنعتی رشت	غیربورسی	۲۸/۵۰
۳۷	شهر صنعتی کاوه	غیربورسی	۲۱/۳۸	۳۸	فولاد آلیاژی ایران	غیربورسی	۳۹/۴۶
۳۹	فولاد خوزستان	بورسی	۳۰	۴۰	فولاد مبارکه اصفهان	بورسی	۳۰/۱۹
۴۱	کارخانجات مخابراتی ایران	بورسی	۳۵	۴۲	کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران	بورسی	۲۴
۴۳	گل گهر	بورسی	۱۰/۹۰	۴۴	مخابرات ایران	بورسی	۲۰
۴۵	مپنا	بورسی	۲۷/۵۷	۴۶	مشانیر	غیربورسی	۴۲
۴۷	مگا موتور	غیربورسی	۶/۷۹	۴۸	ملی حفاری ایران	غیربورسی	۳۰
۴۹	ملی صنایع مس ایران	بورسی	۳۶/۹۳	۵۰	نیرو ترانس	بورسی	۳۰/۷۰

مأخذ: شرکت کارگزاری سهام عدالت، مهرماه ۱۳۸۸.

۱. علاوه بر این پنجاه شرکت، ۴۰ درصد سهام ۶ شرکت دیگر نیز در طرح توزیع سهام عدالت واگذار شده است که اطلاعات دقیق آنها در گزارش شرکت کارگزاری سهام عدالت ذکر نشده است. این ۶ شرکت عبارتند از: شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی، شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران (هما)، شرکت پایانه‌های صادراتی مواد نفتی، شرکت دخانیات ایران و شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران.

۲-۳. پرداخت سود سهام عدالت

جدول ۳ وضعیت پرداخت سود سهام از محل سهام شرکت‌های واگذار شده در طرح توزیع سهام عدالت طی سال‌های ۱۳۸۶ - ۱۳۸۸ را نشان می‌دهد. آمار و اطلاعات این جدول، مجموع میزان دریافت سود سهام عدالت از شرکت‌هایی که سهام آنها واگذار شده و نیز میزان مانده مطالبات سود سهام عدالت از بابت سود پرداختی از این شرکت‌ها را نشان می‌دهد. این نکته قابل توجه است که از تعداد ۵۶ شرکت واگذار شده، برخی از آنها سودده بوده‌اند. بنابراین از بابت سایر شرکت‌ها، سودی به سهام عدالت تعلق نگرفته است. اکثر شرکت‌های سودده نیز در بعضی از سال‌های مورد بررسی به سهام عدالت سود پرداخت نموده‌اند. همچنین از میان شرکت‌های سودده، تعداد ۴۱ شرکت، علاوه بر پرداخت مقداری سود سهام عدالت، دارای مانده بدهی بابت پرداخت سود سهام مذکور می‌باشند.

با در نظر گرفتن تمامی موارد فوق، مجموع سود متعلق به سهام عدالت در شرکت‌های واگذار شده برابر ۳۸۹۶۵/۷ میلیارد ریال بوده است که از این میزان تاکنون ۱۴۶۰۵/۹ میلیارد ریال به سهام عدالت پرداخت شده و مبلغ ۲۴۲۲۱/۲ میلیارد ریال نیز بابت طلب سهام عدالت از شرکت‌های سودده باقی‌مانده است.

جدول ۳. وضعیت پرداخت سود سهام عدالت (۱۳۸۶-۱۳۸۸)

(ارقام به میلیون ریال)

ردیف	نام شرکت	کل سود تخصیص یافته	دریافتی سهام عدالت بابت سود	مانده طلب سهام عدالت	ردیف	نام شرکت	کل سود تخصیص یافته	دریافتی سهام عدالت بابت سود	مانده طلب سهام عدالت
۱	ایرالکو	۸۶,۶۲۵	۰	۸۶,۶۲۵	۲	ایران خودرو	۱۸,۹۰۰	۱۲,۶۰۰	۶,۳۰۰
۳	بانک تجارت	۱,۱۷۷,۶۶۱	۵۰۴,۴۴۹	۶۷۳,۲۱۲	۴	بانک صادرات	۸۲۹,۵۵۷	۱۵۳,۹۹۵	۶۸۵,۵۶۲
۵	بانک ملت	۸۶۱,۵۹۰	۴۷۸,۵۷۰	۳۸۳,۰۲۰	۶	پارس سوئیچ	۳۹,۲۱۱	۱۲,۸۲۱	۲۶,۳۹۰
۷	پالایش نفت آبادان	۳,۳۴۳,۳۳۱	۴۷۹,۱۶۸	۲,۸۶۴,۱۶۳	۸	پالایش نفت اصفهان	۲,۰۳۵,۳۴۵	۲۲۶,۸۲۱	۱,۸۰۸,۵۲۴
۹	پالایش نفت بندرعباس	۲,۳۹۷,۵۶۴	۵۰۸,۲۶۹	۱,۸۸۹,۲۹۵	۱۰	پالایش نفت تبریز	۱,۱۹۲,۱۱۹	۲۷۸,۰۶۶	۹۱۴,۰۵۳
۱۱	پالایش نفت تهران	۲,۳۷۰,۷۹۷	۴۷۶,۶۸۲	۱,۸۹۴,۱۱۵	۱۲	پالایش نفت شازند اراک	۱,۹۵۱,۰۶۶	۳۹۲,۱۹۳	۱,۵۵۸,۸۷۳
۱۳	پالایش نفت شیراز	۵۰۹,۱۲۵	۱۱۱,۱۸۰	۳۹۷,۹۴۵	۱۴	پالایش نفت کرمانشاه	۱۴۵,۲۶۳	۲۷,۶۲۰	۱۱۷,۶۴۳
۱۵	پتروشیمی بندر امام	۱,۴۱۹,۰۰۰	۰	۱,۴۱۹,۰۰۰	۱۶	پتروشیمی بوعلی سینا	۵۴,۰۰۰	۰	۵۴,۰۰۰
۱۷	پتروشیمی مارون	۶۶۰,۰۰۰	۰	۶۶۰,۰۰۰	۱۸	چادرملو	۹۶۸,۹۹۴	۴۸۴,۴۹۷	۴۸۴,۴۹۷
۱۹	حمل و نقل پتروشیمی	۱۲,۴۸۶	۷,۸۴۶	۴,۶۴۰	۲۰	سایبر	۱۸,۸۴۳	۲,۲۶۷	۱۶,۵۷۶
۲۱	سایپا	۱۰۸,۱۲۵	۵۹,۸۵۵	۴۸,۲۷۰	۲۲	سرمایه گذاری توسعه صنعتی ایران	۸,۸۱۸	۰	۸,۸۱۸
۲۳	سرمایه گذاری رنا	۲۴,۱۲۰	۰	۲۴,۱۲۰	۲۴	سیمان داراب	۱۵۶,۰۰۴	۷۴,۸۸۲	۸۱,۱۲۲
۲۵	سیمان دشتستان	۱۷۶,۸۰۰	۷۱,۴۰۰	۱۰۵,۴۰۰	۲۶	شهر صنعتی البرز	۲,۳۱۶	۰	۲,۳۱۶
۲۷	شهر صنعتی رشت	۱,۲۲۶	۰	۱,۲۲۶	۲۸	شهر صنعتی کاوه	۱۱,۸۶۳	۶,۱۹۹	۵,۶۶۴
۲۹	فولاد آلیاژی ایران	۱۳۲,۰۸۷	۱۴,۵۹۷	۱۱۷,۴۹۰	۳۰	فولاد خوزستان	۸۸۷,۷۶۰	۲۰۰,۰۰۰	۶۸۷,۷۶۰
۳۱	فولاد مبارکه	۶,۶۷۸,۳۸۳	۳,۸۱۶,۲۱۹	۲,۸۶۲,۱۶۴	۳۲	کارخانجات مخابراتی ایران	۳۳,۹۵۴	۴,۱۰۰	۲۹,۸۵۴
۳۳	کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران	۷۱۶,۷۰۰	۴۸۶,۷۰۰	۲۳۰,۰۰۰	۳۴	گل گهر	۴۱۱,۴۹۷	۲۱۴,۸۶۱	۱۹۶,۶۳۶
۳۵	مپنا*	۶۵۰,۵۱۰	۲۱۴,۴۶۶	۳۳۰,۳۵۶	۳۶	مخابرات ایران	۲,۴۷۷,۱۷۷	۱,۱۹۲,۷۱۵	۱,۲۸۴,۴۶۲
۳۷	مشانیر	۲۴,۳۶۷	۵,۵۰۰	۱۸,۸۶۷	۳۸	*مگاموتور	۲۰۷,۳۷۱	۱۰۳,۰۰۷	۷۱,۳۶۴
۳۹	ملی حفاری ایران	۷۱۴,۷۲۵	۲۸۵,۰۰۰	۴۲۹,۷۲۵	۴۰	ملی صنایع مس ایران	۵,۳۷۶,۲۲۵	۳,۶۵۹,۹۵۱	۱,۷۱۶,۲۷۴
۴۱	نیرو ترانس	۶۴,۲۴۰	۳۹,۳۷۳	۲۴,۸۶۷		*جمع کل	۳۸,۹۶۵,۷۴۵	۱۴,۶۰۵,۸۶۹	۲۴,۳۲۱,۱۸۸

مأخذ: شرکت کارگزاری سهام عدالت، مهرماه ۱۳۸۸.

* علاوه بر ۴۰ شرکت فوق، سود تخصیص یافته ۹ شرکت صفر بوده و اطلاعات مربوط به ۶ شرکت نیز در شرکت کارگزاری سهام عدالت موجود نبوده است. ضمناً از دو شرکت مپنا و مگاموتور نیز علاوه بر سود دریافتی بابت سهام عدالت به ترتیب به میزان ۱۰۵۶۸۸ و ۳۲۰۰۰ میلیون ریال، اسناد دریافتی گرفته شده است.

علاوه بر این، جدول ۴ نیز آخرین وضعیت پرداخت سود سهام عدالت در مراحل اول، دوم و سوم را در کل کشور نشان می‌دهد. آمار و اطلاعات این جدول حاکی از آن است که در مرحله اول، از مبلغ ۳۴۷۷/۶ میلیارد ریال سود سهام که می‌باید به تعداد ۴۵۲۹۴۶۳ نفر مشمول پرداخت می‌گردید، به میزان ۳۳۶۴/۶ میلیارد ریال به تعداد ۴۳۸۵۹۳۹ نفر سهام‌دار در استان‌های کشور پرداخت گردیده است. به این ترتیب تعداد ۱۴۳۵۲۴ نفر از مشمولان مرحله اول کشور هنوز سود دریافت نکرده‌اند. به عبارت دیگر تنها به حدود ۹۶/۸ درصد از مشمولان مرحله اول، سود سهام عدالت پرداخت شده است. البته مبلغ باقی‌مانده سود سهام، به دلیل مراجعه نکردن سهام‌داران عدالت برای دریافت سود بوده است.

در مرحله دوم نیز می‌باید، مبلغ ۴۱۵۲/۲ میلیارد ریال سود سهام عدالت به ۵۴۸۳۲۵۰ نفر مشمول، پرداخت می‌شد که از این میزان، ۳۹۶۳/۷ میلیارد ریال به ۵۲۳۱۷۳۳ نفر سهام‌دار پرداخت شده است و تعداد ۲۵۱۵۱۷ نفر از سهام‌داران سود دریافت نکرده‌اند. به عبارت دیگر، حدود ۹۵/۴ درصد از مشمولان در مرحله دوم، سود سهام عدالت گرفته‌اند. در این مرحله نیز، دلیل باقی ماندن درصدی از سود سهام عدالت، عدم مراجعه سهام‌داران برای دریافت سود بوده است.

همچنین مبلغ ۱۲۴۸/۸ میلیارد ریال سود مرحله سوم سهام عدالت است که می‌باید به ۳۱۹۱۰۴۹ نفر سهام‌دار پرداخت می‌گردید که از این میزان، ۹۰۹/۱ میلیارد ریال سود به تعداد ۲۳۲۳۹۰۰ نفر مشمول پرداخت شده است. با این ترتیب به ۸۶۷۱۴۹ نفر از سهام‌داران در مرحله سوم، سود سهام عدالت پرداخت شده است. به عبارت دیگر تنها حدود ۷۳ درصد از مشمولان مرحله سوم، سود سهام عدالت دریافت کرده‌اند. البته در این مرحله نیز عدم دریافت سود به باقی‌مانده سهام‌داران به دلیل مراجعه نکردن آنها جهت دریافت سود سهام عدالت بوده است.

در مجموع، سود سهام عدالت قابل پرداخت به مشمولان طرح در هر سه مرحله برابر ۸۸۷۸/۶ میلیارد ریال بوده است که از این میزان، برابر ۸۲۳۷/۴ میلیارد ریال به تعداد ۱۱۹۴۱۵۷۱ نفر مشمول، یعنی حدود ۹۰/۴۴ درصد آنها پرداخت شده است.

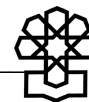

(ارقام: میلیارد ریال - نفر)

جدول ۴. گزارش آخرین وضعیت پرداخت سود سهام عدالت در کشور

مراحل پرداخت	مبلغ قابل پرداخت	مبلغ پرداخت شده	تعداد قابل پرداخت	تعداد پرداخت شده	تعداد باقیمانده	درصد پرداختی
مرحله اول کمیته امداد و بهزیستی (۱۳۸۷/۱۱/۱۲ - ۱۳۸۸/۶/۳۱)	۳۴۷۷/۶	۲۳۶۴/۶	۴,۵۲۹,۴۶۳	۴,۳۸۵,۹۳۹	۱۴۳,۵۲۴	۹۶/۸
مرحله دوم روستاییان و عشایر (۱۳۸۷/۲/۲۶ - ۱۳۸۸/۶/۳۱)	۴۱۵۲/۲	۳۹۶۳/۷	۵,۴۸۳,۲۵۰	۵,۲۳۱,۷۳۲	۲۵۱,۵۱۷	۹۵/۴
مرحله سوم آموزش و پرورش (۱۳۸۸/۴/۲۷ - ۱۳۸۸/۶/۳۱)	۱۲۴۸/۸	۹۰۹/۱	۳,۱۹۱,۰۴۹	۲,۳۲۳,۹۰۰	۸۶۷,۱۴۹	۷۳
جمع	۸۸۷۸/۶	۸۲۳۷/۴	۱۳,۲۰۳,۷۶۲	۱۱,۹۴۱,۵۷۱	۱,۲۶۲,۱۹۰	۹۰/۴۴

مأخذ: شرکت کارگزاری سهام عدالت، مهرماه ۱۳۸۸.

۳. مبانی قانونی واگذاری سهام عدالت و پرداخت سود آن

به دنبال ابلاغ سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی، اولین گام در راستای اجرای طرح توزیع سهام عدالت، با درخواست ریاست‌جمهور محترم از مقام معظم رهبری مبنی بر واگذاری درصدی از سهام صدر اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی به طرح توزیع گسترده سهام بین اقشار کم‌درآمد برداشته شد. مقام معظم رهبری نیز با تعیین شرایطی با این درخواست موافقت نمودند، سپس در روند بررسی و تصویب لایحه اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی در مجلس شورای اسلامی بحث و واگذاری سهام عدالت نیز مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت و در نهایت با تصمیم کمیسیون ویژه اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی، مجلس شورای اسلامی واگذاری سهام عدالت تحت عنوان فصل ششم در قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی گنجانده شد (پیوست ۱). به عبارت دیگر، مجلس شورای اسلامی با این مصوبه، از نظر قانونی به فرآیند واگذاری سهام عدالت، استحکام بخشید.

به موجب ماده (۳۸) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی، آیین‌نامه اجرایی فصل مربوط به توزیع سهام عدالت با پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت تعاون و با همکاری نهادهای ذیربط باید به تصویب شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی برسد. به این ترتیب، آیین‌نامه مورد نظر نیز در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۲۷ شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی به تصویب رسید (پیوست ۲).

طبق آیین‌نامه مزبور، سازمان خصوصی‌سازی مکلف است سهام عدالت قابل واگذاری مصوب دولت را در اجرای قانون و به منظور گسترش مالکیت عمومی و تأمین عدالت اجتماعی حداکثر تا سقف ۴۰ درصد از مجموع ارزش سهام بنگاه‌های قابل واگذاری در هر بازار موضوع گروه ۲ ماده (۲) قانون مزبور را براساس مصوبات هیئت واگذاری به شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی متناسب با تعداد سهام‌داران شرکت‌های تعاونی عدالت شهرستانی هر استان واگذار نماید. البته شرکت‌های مورد واگذاری فقط از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تعیین می‌شوند و مبنای قیمت‌گذاری سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس، بهای فروش نقدی سهام غیربلوکی است که مطابق آیین‌نامه جزء ۳ بند «الف» ماده (۴۰) قانون مزبور توسط سازمان خصوصی‌سازی تعیین می‌شود و به تصویب هیئت واگذاری می‌رسد. در این رابطه سهام مورد واگذاری بابت مشمولان دو دهک پایین درآمدی شامل احتساب ۵۰ درصد تخفیف در بهای واگذاری و به صورت اقساط ده‌ساله خواهد بود و مشمولین دهک‌های سوم الی ششم نیز صرفاً از مزایای تقسیط حداکثر ده‌ساله واگذاری سهام

برخوردار می‌شوند و طول دوره تقسیط آنان در هیئت واگذاری تعیین خواهد شد.

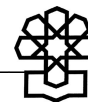
ضمناً سازمان خصوصی‌سازی موظف است از طریق انعقاد قرارداد^۱ با شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی که ضمانت اجرایی لازم در آن پیش‌بینی شده باشد، نسبت به فروش سهام متعلق به دولت و شرکت‌های دولتی به این شرکت‌ها اقدام کند. سازمان مذکور می‌باید در قراردادهای منعقد شده تصریح نماید ثمن معامله از محل سود سالیانه شرکت‌های واگذار شده تسویه خواهد شد و متناسب با سود دریافتی یا تخفیفات اعطایی و بلافاصله پس از آن نسبت به تسویه و آزادسازی آن بخش از سهام که بهای آن توسط سازمان مذکور وصول یا مشمول تخفیف می‌شود، اقدام خواهد شد^۲ (پیوست ۳).

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

همان‌گونه که عنوان شد، طرح توزیع سهام عدالت با جدیت در سراسر کشور در حال اجراست. بنابراین پرداختن به نقاط قوت و یا ضعف آن جایگاهی ندارد، اما در رابطه با مبانی قانونی واگذاری سهام عدالت و پرداخت سود آن، نتایج بررسی به‌عمل آمده حاکی از آن است که مبنای اولیه و اصلی واگذاری سهام عدالت، سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی و موافقت مقام معظم رهبری با درخواست ریاست محترم جمهور در خصوص واگذاری این سهام است. متعاقب موافقت مذکور، فصل ششم قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی نیز بر واگذاری قانونی این سهام صحت گذاشته است. تکلیف پیشنهاد و تهیه آیین‌نامه اجرایی فصل مربوط به توزیع سهام عدالت نیز در ماده (۳۸) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی برعهده وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و تعاون و تصویب آن برعهده شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی قرار گرفت. این آیین‌نامه نیز به واگذاری اقساطی سهام عدالت به دهک‌های اول تا ششم درآمدی، وجه قانونی داده است. مضافاً اینکه در این آیین‌نامه به سازمان خصوصی‌سازی تکلیف شده است، از طریق انعقاد قرارداد با شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی که ضمانت اجرایی لازم را در آن پیش‌بینی شده باشد،

۱. به لحاظ مبانی حقوق اسلامی و قواعد عمومی قراردادها در نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران به صرف انعقاد قرارداد واگذاری سهام عدالت، مالکیت طرف قرارداد نسبت به اصل سهام عدالت و منافع حاصل از آن محقق خواهد شد. مگر طرفین به صراحت شرط خلاف نمایند (مواد (۳۶۲) و (۲۳۷) قانونی مدنی - مصوب ۱۳۱۴). این درحالی است که تأدیه ثمن موضوع قرارداد، مستقل از اصل مالکیت موضوع عقده بوده و به موجب قرارداد می‌تواند مؤجل یا حال باشد. حال آنکه به موجب عقد، ثمن مؤجل معین گردیده است، بنابراین دیگر مشکلی نخواهد بود. از سوی دیگر هر گونه منافی که از زمان واگذاری سهام عدالت از حصه محل بحث حاصل آید متعلق به صاحب سهام و در سر جمع دارایی ایشان خواهد بود. لذا طرف عقد می‌تواند ثمن حاصل را از محل منافع حاصل پرداخت نماید.

۲. مطابق مواد (۴) و (۵) قرارداد فروش سهام عدالت به شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی.

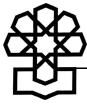

نسبت به فروش سهام متعلق به دولت و شرکت‌های دولتی به این شرکت‌ها اقدام کند. بنابراین قرارداد مذکور نیز، واگذاری قانونی سهام عدالت و پرداخت سود آن را تأیید می‌کند. با این ترتیب، قانونی بودن واگذاری سهام عدالت و پرداخت سود آن به شیوه کنونی توسط دولت با توجه به مصوبات بررسی شده، تأیید می‌شود. اما با این حال، درخصوص مبانی قانونی طرح توزیع سهام عدالت و اجرای آن ذکر چند نکته زیر حائز اهمیت است:

اولاً علیرغم تأکید قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی بر قیمت‌گذاری سهام عدالت در بورس اوراق بهادار و لزوم بررسی بودن شرکت واگذار شده (براساس آیین‌نامه اجرایی سهام عدالت)، ۲۷ شرکت از شرکت‌های واگذار شده غیربورسی بوده‌اند، دلیل این مسئله به آن برمی‌گردد که این شرکت‌ها قبل از تصویب آیین‌نامه اجرایی طرح توزیع سهام عدالت (مصوب ۱۳۸۷/۱۱/۲۷) واگذار شده‌اند.

ثانیاً علیرغم اینکه، براساس ماده (۳۵) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی، درحال حاضر فعالیت شرکت‌های استانی و تعاونی‌های شهرستانی از مبنای قانونی برخوردار هستند، اما شکل‌گیری این شرکت‌ها، قبل از تصویب قانون مذکور صورت گرفته است. ثالثاً در هیچ‌یک از مصوبات موجود (بجز قرارداد واگذاری) نکری از میزان سهام قابل واگذاری به هر نفر مشمول به میان نیامده است که این مسئله می‌تواند ایرادی بر واگذاری سهام عدالت باشد.

ضمناً خاطر نشان می‌سازد در این گزارش، صرفاً به بررسی مبانی قانونی واگذاری سهام عدالت و پرداخت سود آن پرداخته شده و بررسی تبعات و آثار واگذاری سهام عدالت بر اقتصاد کشور در گزارش‌های بعدی خواهد آمد.

پیوست‌ها

پیوست ۱. پاسخ رهبر معظم انقلاب اسلامی به درخواست رئیس‌جمهور محترم برای اختصاص بخشی از سهام شرکت‌های دولتی به طرح توزیع سهام عدالت

جناب آقای دکتر احمدی‌نژاد

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

با درخواست جنابعالی جهت اختصاص درصدی از سهام صدر اصل ۴۴ قانون اساسی به شرح ذیل موافق می‌گردد:

۱. با فروش اقساطی تا ۵۰ درصد از سهام قابل واگذاری ابلاغی در بند «ج» سیاست‌های کلی اصل ۴۴ در قالب شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی متشکل از تعاونی‌های شهرستانی موافقت می‌گردد.

۲. قیمت سهام در بورس تعیین گردد.

۳. در مورد دو دهک پایین درآمدی ۵۰ درصد تخفیف در قیمت سهام واگذاری با دوره تقسیط ده‌ساله مجاز است.

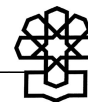
۴. شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی با کمک دولت در بورس پذیرفته شده و جهت افزایش بازدهی سرمایه خود براساس قانون تجارت فعالیت نمایند.

۵. به نسبت اعضای شرکت‌های تعاونی هر استان، سهام مشمول واگذاری در اختیار شرکت سرمایه‌گذاری استان قرار گیرد.

۶. خرید و فروش سهام شرکت‌های سرمایه‌گذاری استان در بورس به میزانی که اقساط آن پرداخت و یا مورد تخفیف واقع شده، مجاز است.

۷. شناسایی افراد واقع در دو دهک پایین درآمدی با سازوکارهای علمی و دقیق انجام گرفته و روستاییان مورد توجه ویژه قرار گیرند.

۸. اجرای طرح، نباید موجبات افزایش یا تداوم تصدیگری‌های دولت در شرکت‌های مشمول واگذاری گردد.

پیوست ۲. فصل ششم قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی (فصل توزیع سهام عدالت)

فصل ششم: توزیع سهام عدالت

ماده (۳۴)

در اجرای سیاست گسترش مالکیت عمومی به منظور تأمین عدالت اجتماعی، دولت مجاز است تا چهل درصد (۴۰٪) مجموع ارزش سهام بنگاه‌های قابل واگذاری در هر بازار موضوع گروه دو ماده (۲) این قانون را با ضوابط ذیل به اتباع ایرانی مقیم داخل کشور واگذار نماید:

الف) در مورد دو دهک پایین درآمدی با اولویت روستانشینان و عشایر، پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف در قیمت سهام واگذاری با دوره تقسیط ده‌ساله.

ب) در مورد چهار دهک بعدی تقسیط تا ده‌سال حسب مورد داده خواهد شد.

تبصره «۱» - مبنای قیمت‌گذاری، قیمت فروش نقدی سهام در بورس خواهد بود.

تبصره «۲» - تخفیف‌های مذکور در بند «الف» این ماده به حساب کمک‌های بلاعوض به اقشار کم‌درآمد منظور می‌شود.

تبصره «۳» - وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با همکاری وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و سایر نهادهای ذیربط حداکثر ظرف مدت یک‌سال پس از تصویب این قانون، افراد مشمول این ماده را با سازوکارهای علمی و دقیق شناسایی و شرایط واگذاری سهام به مشمولان را فراهم نماید.

ماده (۳۵)

مشمولین بندهای «الف» و «ب» ماده (۳۴) این قانون در قالب شرکت‌های تعاونی شهرستانی ساماندهی شده و از ترکیب آنها شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی به صورت شرکت‌های سهامی تشکیل و براساس قانون تجارت فعالیت می‌کنند. دولت موظف است جهت پذیرفته شدن شرکت‌های مذکور در بورس اوراق بهادار کمک‌های لازم را انجام دهد.

ماده (۳۶)

سازمان خصوصی‌سازی موظف است سهام موضوع ماده (۳۴) از هر بنگاه قابل واگذاری را مستقیماً بین شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی تقسیم کند. سهم هر یک از شرکت‌های سرمایه‌گذاری

استانی متناسب با تعداد اعضای تعاونی‌های شهرستانی هر استان تعیین خواهد شد.
تبصره «۱» - نقل و انتقال سهام از سازمان خصوصی‌سازی به شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی از مالیات معاف است.

تبصره «۲» - افزایش سرمایه در شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی ناشی از دریافت سهام از سازمان خصوصی‌سازی، همچنین افزایش سرمایه در شرکت‌های تعاونی شهرستانی ناشی از افزایش دارایی شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی مربوط از این محل، از مالیات معاف است.

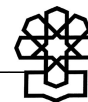
ماده (۳۷)

فروش سهام واگذار شده به شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی قبل از ورود این شرکت‌ها به بورس به میزانی که اقساط آن پرداخت شده یا به همین نسبت مشمول تخفیف واقع شده در بازارهای خارج از بورس مجاز است و سهام واگذار شده به همین نسبت از قید وثیقه آزاد می‌شود.

ماده (۳۸)

دولت مکلف است سهام موضوع ماده (۳۴) را به گونه‌ای واگذار نماید که موجبات افزایش یا تداوم مالکیت و مدیریت دولت در شرکت‌های مشمول واگذاری را فراهم ننماید. در انتخاب مدیران، دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۸۶) این قانون مجاز به اخذ وکالت از شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی نخواهند بود. آیین‌نامه اجرایی این فصل با پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت تعاون و با همکاری نهادهای ذیربط ظرف مدت حداکثر سه ماه از تصویب این قانون تهیه و به تصویب شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران خواهد رسید.

تبصره - مصوبات این شورا در اجرای اصول هشتادوپنجم (۸۵) و یکصدوسی‌وهشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برای ریاست مجلس شورای اسلامی ارسال می‌گردد. در صورت اعلام مغایرت از سوی رئیس مجلس شورای اسلامی، شورا موظف است نسبت به اصلاح یا لغو مصوبات خود اقدام کند.

پیوست ۳. آیین‌نامه اجرایی توزیع سهام عدالت

تصویب‌نامه شورای عالی اجرای سیاست‌های اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت تعاون - وزارت رفاه و تأمین اجتماعی

شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۲۷ بنا به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت تعاون و به استناد مواد (۳۴) تا (۳۸) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی - مصوب سال ۱۳۸۷ مجلس شورای اسلامی - آیین‌نامه اجرایی فصل ششم قانون یاد شده موضوع توزیع سهام عدالت را به شرح زیر تصویب نمود:

«آیین‌نامه اجرایی توزیع سهام عدالت»

ماده (۱)

در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

۱. **قانون:** قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب سال ۱۳۸۷ مجلس شورای اسلامی.

۲. **هیئت واگذاری:** هیئت واگذاری موضوع ماده (۳۹) فصل هفتم قانون.

۳. **مشمولین طرح:** عبارتند از اتباع ایرانی مقیم داخل کشور شامل شش دهک زیر که به صورت علمی شناسایی می‌شوند:

- دو دهک پایین درآمدی کشور با اولویت روستانشینان و عشایر.

- دهک‌های سوم تا ششم بعدی که مشمول طرح واگذاری سهام عدالت می‌شوند.

۴. **شرکت‌های تعاونی شهرستانی:** شرکت‌هایی که با عضویت مشمولان طرح سهام عدالت در هر شهرستان تشکیل شده یا می‌شوند و وظایف ارائه خدمات به اعضا و کمک به ایفای نقش در اداره شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی را بر عهده دارند.

۵. **شرکت سرمایه‌گذاری استانی:** شرکت‌هایی که با عضویت (سهام‌داری) شرکت‌های تعاونی شهرستانی هر استان به صورت سهامی خاص و در قالب قانون تجارت تشکیل و اداره شده یا می‌شوند و سپس برای پذیرش در بورس اقدام نموده و به سهامی عام تبدیل می‌شوند شرکت‌های مزبور مالکیت و مدیریت سهام عدالت هر استان را برعهده خواهند داشت.

۶. **سهام عدالت:** سهام شش دهک درآمدی کشور که به شرکتهای سرمایه‌گذاری استانی واگذار می‌شود تا در ازای آن شرکتهای مزبور معادل مبلغ آن، سهام شرکت سرمایه‌گذاری استانی را به مضمولین سهام مزبور (اعضای تعاونی‌ها) واگذار نمایند.

ماده (۲)

سازمان خصوصی‌سازی مکلف است سهام عدالت قابل واگذاری مصوب دولت را در اجرای قانون و به‌منظور گسترش مالکیت عمومی و تأمین عدالت اجتماعی، حداکثر تا سقف ۴۰ درصد از مجموع ارزش سهام بنگاه‌های قابل واگذاری در هر بازار موضوع گروه ۲ ماده (۲) قانون، براساس مصوبات هیئت واگذاری به شرکتهای سرمایه‌گذاری استانی متناسب با تعداد سهام‌داران شرکتهای تعاونی شهرستانی هر استان واگذار نماید.

ماده (۳)

سهام عدالت به‌صورت مستقیم به شرکتهای سرمایه‌گذاری استانی واگذار خواهد شد. سهام مزبور در توثیق سازمان خصوصی‌سازی خواهد بود و متناسب با کسر تحقیقات قانونی و اقساط پرداختی از توثیق خارج می‌شود.

ماده (۴)

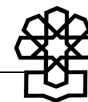
در اجرای ماده (۳۵) قانون که مضمولین بندهای «الف» و «ب» ماده (۳۴) این قانون را در قالب شرکتهای تعاونی شهرستانی و سرمایه‌گذاری استانی ساماندهی نموده است، سازمان خصوصی‌سازی مکلف است کلیه سهام دولتی را که در اختیار شرکت کارگزاری سهام عدالت است با همان نسبت قبلی واگذار شده متناسب با تعداد اعضای شرکتهای تعاونی عدالت شهرستانی به شرکتهای سرمایه‌گذاری استانی واگذار نماید.

تبصره ۱ - سازمان خصوصی‌سازی مکلف است ظرف مدت حداکثر سه ماه ترتیبات انحلال شرکت کارگزاری سهام عدالت را فراهم نموده و نسبت به تصفیه آن اقدام نماید.

تبصره ۲ - سهام موضوع این ماده، مشمول کلیه ضوابط و احکام مربوط به سهام عدالت خواهد بود.

ماده (۵)

شرکتهای مورد واگذاری فقط از شرکتهای پذیرفته شده در بورس تعیین می‌شوند. مبنای

قیمت‌گذاری سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس، بهای فروش نقدی سهام غیربلوکی است که مطابق آیین‌نامه جز ۳ بند «الف» ماده (۴۰) قانون توسط سازمان خصوصی‌سازی تعیین می‌شود و به تصویب هیئت واگذاری می‌رسد.

ماده (۶)

سازمان خصوصی‌سازی موظف است از طریق انعقاد قرارداد با شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی که ضمانت اجرایی لازم در آن پیش‌بینی شده باشد، نسبت به فروش سهام متعلق به دولت و شرکت‌های دولتی به این شرکت اقدام کند. سازمان مذکور می‌بایستی در قراردادهای منعقد شده تصریح نماید. ثمن معامله از محل سود سالانه شرکت‌های واگذار شده تسویه خواهد شد و متناسب با سود دریافتی یا تخفیفات اعطایی و بلافاصله پس از آن نسبت به تسویه و آزادسازی آن بخش از سهام که بهای آن توسط سازمان مذکور وصول یا مشمول تخفیف می‌شود، اقدام خواهد شد.

تبصره «۱» - سهام مورد واگذاری بابت مشمولان دو دهک پایین درآمدی شامل احتساب ۵۰ درصد تخفیف در بهای واگذاری و به صورت اقساط ده‌ساله خواهد بود و مشمولین دهک‌های سوم الی ششم نیز صرفاً از مزایای تقسیط حداکثر ده‌ساله واگذاری سهام برخوردار می‌شوند و طول دوره تقسیط آنان در هیئت واگذاری تعیین خواهد شد.

تبصره «۲» - سازمان خصوصی‌سازی مسئولیت وصول اقساط سهام واگذار شده موضوع این آیین‌نامه و واریز آن به حساب خزانه را برعهده خواهد داشت و چنانچه میزان سود دریافتی در هر سال تکافوی میزان اقساط دریافتنی همان سال را ننماید، بدهی خریداران سهام از سود دریافتنی سنوات بعد قابل تسویه خواهد بود.

تبصره «۳» - در صورتی که در پایان دوره تقسیط، بهای سهام مورد واگذاری به‌طور کامل تسویه نشده باشد، خریداران مکلفند حداکثر ظرف مدت شش ماه رأساً نسبت به پرداخت بدهی و تسویه حساب سهام مورد خریداری اقدام کنند. در غیر این صورت سازمان خصوصی‌سازی به میزان مبلغ بدهی تسویه شده سهام مورد وثیقه را آزاد می‌نماید و نسبت به وصول مطالبات خود از محل فروش سهام باقی‌مانده وفق مقررات اقدام خواهد نمود.

تبصره «۴» - تخفیف موضوع تبصره «۱» این ماده به حساب کمک‌های بلاعوضی دولت به اقشار کم‌درآمد در هر سال، منظور می‌شود.

ماده (۷)

سازمان بورس و اوراق بهادار و سازمان خصوصی‌سازی مکلفند با همکاری شرکت بورس اوراق

بهادار و سایر دستگاه‌های زیربند حداکثر تا پایان سال ۱۳۸۸، تمهیدات لازم برای پذیرش شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی را در بورس فراهم نمایند.

در صورت عدم تحقق شرایط پذیرش بورس، سازمان بورس و اوراق بهادار مکلف است در اجرای ماده (۳۷) قانون تا پایان سال ۱۳۸۸، امکان خرید و فروش سهام شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی را فراهم نماید.

ماده (۸)

به منظور مدیریت سهام واگذار شده، شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی می‌توانند از طریق تشکیل کانون (سازمان مردم‌نهاد) امور مربوط به حقوق سهام‌داری خود در مجامع عمومی شرکت‌های واگذار شده را اعمال نمایند. سازمان بورس و اوراق بهادار و دستگاه‌های زیربند مکلفند نسبت به اعطای مجوز تشکیل و فعالیت کانون یاد شده اقدام نمایند.

ماده (۹)

دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۸۶) قانون نسبت به آن میزان از سهام واگذار شده، مجاز به هیچ نوع اقدامی که منجر به افزایش یا تداوم مالکیت و مدیریت دولت در شرکت‌های مورد واگذاری شود، نیستند. این دستگاه‌ها اجازه اخذ وکالت از شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی به منظور انتخاب مدیران شرکت‌های واگذار شده و نیز برای انتخاب مدیران شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی و شرکت‌های تعاونی شهرستانی را نخواهند داشت. همچنین پذیرش هرگونه سمت مدیریتی در شرکت‌های واگذار شده، شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی، شرکت‌های تعاونی شهرستانی و کانون مذکور در ماده (۸) این آیین‌نامه توسط شاغلین دستگاه‌های اجرایی فوق‌الذکر ممنوع است و با متخلفان مطابق قوانین و مقررات مربوط رفتار خواهد شد.

پیوست ۴. قرارداد فروش سهام عدالت به شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی

«قرارداد فروش سهام عدالت به شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی»

ماده (۱) - مقدمه:

در اجرای مفاد فصل ششم قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و مطابق آیین‌نامه اجرایی توزیع سهام عدالت مصوب ۱۳۸۸/۱/۲۹ و براساس مصوبه شماره ..... مورخ ..... هیئت واگذاری به‌منظور گسترش مالکیت عمومی و تأمین عدالت اجتماعی در تاریخ ..... این قرارداد بین متعاملین نامبرده به شرح آتی تنظیم گردید:

ماده (۲) - متعاملین:

۲-۱. فروشنده:

سازمان خصوصی‌سازی به قائم‌مقامی ..... مقیم تهران - شهرک قدس - فاز ۴ - خیابان ایوانک - خیابان زرافشان - شماره ۷۵، با نمایندگی آقایان غلامرضا حیدری کرد زنگنه و سید مهدی طبائی عقدائی که در این قرارداد اختصاراً «سازمان» نامیده می‌شود.

۲-۲. خریدار:

شرکت سرمایه‌گذاری استان ..... (سهامی .....) به شماره ثبت ..... در اداره ثبت شرکت‌ها و مالکیت صنعتی ..... به نشانی : ..... با نمایندگی آقایان ..... و ..... معرفی شده طی نامه شماره ..... مورخ ..... که از حق امضای قراردادهای و اسناد تعهدآور همراه با مهر شرکت برخوردار هستند و در این قرارداد اختصاراً «خریدار» نامیده می‌شوند.

ماده (۳) - موضوع معامله:

موضوع معامله عبارت است از فروش سهام شرکت‌های به شرح لیست ضمیمه که جزء لاینفک قرارداد محسوب می‌گردد.

تبصره: تعداد سهام شرکت‌ها فوق‌الذکر برای ..... نفر از مشمولین سهام عدالت در استان در نظر گرفته شده است.

ماده (۴) - ثمن معامله و نحوه پرداخت:

ثمن معامله عبارت است از مبلغ ..... ریال (به حروف ..... ریال) که با تخفیف ۵۰ درصد به مبلغ ..... ریال (به حروف ..... ریال) نهایتاً مبلغ قابل وصول ..... ریال (به حروف ..... ریال) می باشد که طی مدت ..... سال به اقساط مساوی سالیانه از محل سودهای آتی و هر گونه عواید سهام شرکت بدون سود فروش اقساطی مستهلک می گردد.

تبصره «۱»: طبق تبصره «۱» ماده (۶) آیین نامه اجرایی توزیع سهام عدالت تخفیف ۵۰ درصد در صورتی اعمال می شود که خریداران سهام از مشمولین دو دهک پایین درآمدی جامعه باشند.

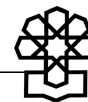
تبصره «۲»: در صورتی که هر یک از اقساط معامله از سهم سود سهام متعلق و هر گونه عواید سهام خریدار باشد مابه التفاوت بدهی به قسط سال بعد منتقل می شود و از سود سهام سال های بعدی خریدار وصول می گردد.

تبصره «۳»: در صورتی که در پایان دوره تقسیط، بهای سهام مورد واگذاری به طور کامل تسویه نشود خریدار مکلف است حداکثر ظرف مدت شش ماه از پایان دوره تقسیط نسبت به پرداخت بدهی و تسویه حساب باقی مانده ثمن معامله اقدام نماید. در غیر این صورت سازمان به میزان مبلغ بدهی تسویه نشده سهام مورد وثیقه را آزاد و نسبت به وصول مطالبات خود از محل فروش سهام باقی مانده وفق مقررات اقدام می نماید.

تبصره «۴»: تعیین قیمت سهام شرکت های مورد واگذاری که به صورت غیر قطعی درج گردیده است و مبلغ نهایی ثمن معامله پس از عرضه در سازمان بورس و کشف (قیمت برای شرکت های بورسی) و تعیین قیمت به موجب مصوبه هیئت واگذاری (برای شرکت های غیر بورسی) ملاک ثمن قطعی معامله خواهد بود و مبلغ فوق در حساب های شرکت سرمایه گذاری استان و سازمان خصوصی سازی اصلاح می شود.

ماده (۵) - وثیقه پرداخت ثمن معامله:

کل سهام موضوع قرارداد، وثیقه تمامت بدهی خریدار بابت ثمن معامله بوده و معادل اقساط تسویه شده سهام از وثیقه خارج و به خریدار تحویل خواهد شد. خریدار حق هرگونه دخل و تصرف و تغییر و تحول نسبت به سهام مذکور را تا زمانی که در وثیقه سازمان است از خود سلب می نماید.

ماده (۶) - اعطای وکالت:

خریدار به منظور تضمین ایفای تعهدات خود ملزم می‌گردد که با تنظیم وکالت‌نامه محضری بلاعزل، به سازمان اختیار دهد که در صورت تخلف از تعهدات موضوع این قرارداد و یا انجام هر اقدامی که حقوق سازمان را در استیفای وصول مطالبات مربوط تضییع نماید یا به خطر اندازد، سازمان بتواند بدون هیچ‌گونه قید و شرط، با استفاده از وکالت‌نامه مزبور نسبت به دریافت سود سهام مورد معامله و هرگونه عواید سهام با رعایت آیین‌نامه اجرایی توزیع سهام عدالت به شماره ۶۳/۱/۲۲۶۰۳۷ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ مصوب شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی اقدام نماید.

ماده (۷) - تعهدات سازمان:

سازمان تعهد نمود پس از امضای این قرارداد و دریافت وکالت‌نامه موضوع ماده (۶) این قرارداد، نسبت به امضای دفتر نقل و انتقال سهام و انتقال اوراق سهام شرکت به نام خریدار اقدام نماید.

ماده (۸) - تعهدات خریدار:

۸-۱. با امضای این قرارداد، خریدار حق انتقال قرارداد و نیز تفویض مسئولیت‌ها و تعهدات ناشی از مفاد این قرارداد را کلاً یا جزاً بدون موافقت و هماهنگی با سازمان از خود سلب نمود.

۸-۲. خریدار حق هرگونه نقل و انتقال اعم از فروش، واگذاری، هبه، صلح و مشابه آن از عقود معینه و غیرمعینه و نیز حق واگذاری اختیارات ناشی از مالکیت سهام موضوع قرارداد در قالب وکالت و یا سایر عقود و قراردادهای معینه و غیرمعینه را تا پایان زمان واگذاری سهام عدالت به کلیه مشمولین سهام و اجرای کامل قرارداد از خود سلب و ساقط نمود.

ماده (۹) - حل اختلاف:

کلیه اختلافات فی‌مابین متعاملین ناشی از تفسیر، تعبیر و اجرای این قرارداد از طریق داوری موضوع ماده (۲۰) از فصل سوم قانون برنامه سوم توسعه ... و مطابق مواد (۲۱)، (۲۲) و (۲۳) آن قانون حل و فصل می‌شود و رسیدگی و اظهار نظر و اتخاذ تصمیم در مورد شکایت اشخاص حقیقی و حقوقی از هر یک از تصمیم‌ها در امر واگذاری در صلاحیت هیئت داوری موضوع مواد مرقوم است.

ماده (۱۰) - فسخ قرارداد:

در صورت تخلف خریدار از تمام یا قسمتی از مفاد قرارداد و یا استتکاف آنان از انجام تعهد موضوع قرارداد در مواعد مقرر، سازمان می‌تواند نسبت به فسخ قرارداد اقدام نماید در این صورت جبران کلیه خسارات وارده برعهده خریدار خواهد بود.

ماده (۱۱) - نفوذ و اعتبار قرارداد:

نفوذ این قرارداد موکول به آن است که خریدار نسبت به تنظیم وکالتنامه موضوع ماده (۶) این قرارداد و تسلیم آن به سازمان اقدام نماید.

ماده (۱۲) - سایر شروط:

۱-۱۲. چنانچه پیش از اجرای کامل قرارداد و در پایان زمان واگذاری سهام عدالت به کلیه مشمولین سهام، خریدار دفعتاً واحده نسبت به پرداخت اقساط ثمن معامله اقدام نماید، کلیه سهام مورد معامله از وثیقه آزاد و در اختیار خریدار قرار خواهد گرفت.

۲-۱۲. مطابق مقررات تبصره «۱» ماده (۳۶) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی واگذاری سهام موضوع قرارداد به خریدار از پرداخت مالیات معاف می‌باشد.

۳-۱۲. این قرارداد با حضور متعاملین در ۱۲ ماده و ۷ بند و ۴ تبصره، در سه نسخه متحدالمتن که واجد اعتبار واحد است، تنظیم و پس از امضای طرفین بین آنان مبادله گردید.

فروشنده: سازمان خصوصی‌سازی   **خریدار: شرکت سرمایه‌گذاری استان.... (سهامی.....)**

.....

امضا

.....

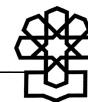
امضا

.....

امضا

.....

امضا

منابع و مأخذ

۱. آیین‌نامه اجرایی توزیع سهام عدالت (مصوب ۱۳۸۸/۱۱/۲۷).
۲. اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ابلاغیه‌های مقام معظم رهبری درخصوص سیاست‌های کلی این اصل به انضمام پاسخ معظم له به درخواست رئیس‌جمهور برای واگذاری سهام عدالت، سازمان خصوصی‌سازی.
۳. حقیقی، ایمان. تحلیلی بر واگذاری سهام عدالت، مجله راهبرد یاس، سال دوم، شماره ششم.
۴. مقررات، دستورالعمل‌ها و چارچوب اجرایی طرح توزیعی سهام عدالت، سازمان خصوصی‌سازی، معاونت مطالعات و ارزیابی، ۱۳۸۵.
۵. قرارداد فروش سهام عدالت به شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی، سازمان خصوصی‌سازی، ۱۳۸۸.
۶. کابلی‌زاده، احمد. خصوصی‌سازی مردمی، کارآیی همراه با عدالت، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۴.
۷. قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی.
۸. عملکرد برنامه خصوصی‌سازی، سازمان خصوصی‌سازی، ۱۳۸۸.

شماره مسلسل: ۹۹۲۹

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی مبانی قانونی واگذاری سهام عدالت

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه بخش عمومی)

تهیه و تدوین: امید عطائی

ناظر علمی: اسدا... جلال آبادی

مقتضی: جمشید انصاری (نماینده زنجان و طارم در مجلس شورای اسلامی)

ویراستار تخصصی: ———

ویراستار ادبی: ———

واژه‌های کلیدی:

۱. سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی

۲. سهام عدالت

۳. مبانی قانونی

تاریخ انتشار: ۱۳۸۸/۸/۱۱